

Colecție electronică – Lupta împotriva rezistenței antimicrobiene: acțiuni întreprinse la nivelul Europei.

Traducere, cu permisiunea EJPH. Pentru versiunea originală click aici

https://academic.oup.com/eurpub/pages/antimicrobial_resistance

Michael Edelstein, Președinte Secțiunea Control Boli Infecțioase. EUPHA

Prof. Dr. Alexandru Rafila, Șef Departament Microbiologie, Institutul Național de Boli Infecțioase Matei Balș. Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București.

Conf. Dr. Florentina Ligia Furtunescu, Asociația Română de Sănătate Publică și Management Sanitar, Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București.

Ș.L. Dr. Bogdan Cristian Pană, Asociația Română de Sănătate Publică și Management Sanitar, Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București.

Editorial

Rezistența la antimicrobiene (RAM) este o amenințare globală asupra sănătății, care afectează toate țările, bogate sau sarace. Viteza și volumul călătoriilor, precum și transferurile economice internaționale de forță de muncă, de alimente sau animale, contribuie la apariția și diseminarea rapidă pe întreg globul a microorganismelor rezistente la antibiotice. RAM cauzează deja aproximativ 700.000 de decese în fiecare an, cifrele putând ajunge la 10 milioane decese în 2050 și respectiv la un cost de 100 trilioane de dolari până la această dată¹. De aceea Organizația Mondială a Sănătății (OMS) a nominalizat RAM ca fiind una dintre cele zece amenințările globale de sănătate în 2019².

În 2015 OMS a lansat planul global de acțiune³ care are cinci obiective strategice:

- creșterea conștientizării și înțelegerii asupra rezistenței antimicrobiene
- întărirea cunoștințelor prin supraveghere și cercetare
- reducerea incidenței infecțiilor
- optimizarea utilizării agenților antimicrobieni
- dezvoltarea unui model economic de investiții sustenabile care să țină cont de nevoile tuturor țărilor, creșterea investițiilor în medicamente noi, instrumente de diagnostic, vaccinuri și alte intervenții necesare.

În cadrul acestei strategii, articolele din această colecție electronică subliniază contribuții importante la caracterizarea și cuantificarea RAM în Europa, dar oferă și exemple concrete de acțiuni întreprinse în Europa împotriva RAM și pentru diminuarea efectelor devastatoare asociate.

Utilizarea gresită și suprautilizarea antibioticelor în sectorul uman rămâne o problemă majoră în ciuda impactului, scalei, vizibilității și amenințării RAM. În regiunea Europeană, există o diferență de 4 ori între țări în ceea ce privește consumul de antibiotice⁴. Creșterea conștientizării și schimbarea comportamentelor rămâne o strategie cheie în abordarea RAM.

O astfel de inițiativă este campania "*antibiotic guardian*" care a avut un succes în îmbunătățirea cunoștințelor și schimbării de comportamente în Regatul Unit al Marii Britanii și care se extinde și în alte țări din Europa (Newitt, S). Astfel de inițiative vor funcționa optim dacă sunt direcționate simultan către profesioniștii din sănătate care prescriu antibioticele precum și către publicul care le consumă. Este deci, important de înțeles dacă publicul este suficient de informat și are suficiente cunoștințe despre riscurile RAM (Bert, F) și dacă este suficient de implicat în planurile naționale de acțiune în combaterea RAM (Castro Sanchez E).

Bacteriile dezvoltă constant noi gene de rezistență⁵ și în consecință modelele de rezistență evoluează continuu. Este esențial pentru comunitatea de sănătate publică să monitorizeze sensibilitatea la antibiotice specifice și să identifice grupurile cele mai vulnerabile la RAM pentru a putea dezvolta politici și ghiduri specifice care să includă modul de utilizare a antibioticelor (*antibiotic stewardship*) (Fleming A). De asemenea este importantă cuantificarea riscului clinic pe care îl au persoanele infectate cu micro organisme rezistente. (Sentis A).

Îmbunătățirea cunoștințelor și atitudinii despre RAM nu vor fi suficiente în abordarea problemei, dacă nu sunt însoțite și de reducerea utilizării antibioticelor. O strategie subliniată de OMS pentru atingerea acestui obiectiv este în primul rând reducerea infecțiilor, scăzându-se astfel nevoia de antibiotice. Pentru acesta există diferite abordări. Unele metode sunt bine stabilite, cum ar fi: prevenirea infecțiilor și promovarea vaccinării. Alte abordări inovative, cum ar fi folosirea probioticelor, merită să fie explorate în viitor. (King S).

O altă strategie de scădere a consumului de antibiotice este o mai bună utilizare a acestora (*antibiotic stewardship*). Deși creează anumite provocări etice, deoarece poate implica întârzierea sau reținerea de la administrare a unor tratamente potențial benefice pentru pacient, este o componentă esențială a strategiilor naționale și globale pentru combaterea RAM^{3,6}. Dovezile prezentate în această colecție electronică sugerează că, deși aceste intervenții pot să influențeze favorabil cunoștințele și atitudinile despre consumul de

antibiotice, (Mohebbi B), transformarea într-un comportament de rutină poate fi o provocare. (Ivanovska V).

La nivelul sistemului de sănătate din Europa, acolo unde resursele sunt limitate și prioritățile de sănătate publică sunt concurente, realizarea argumentării pe criterii de cost eficiență a strategiei RAM poate ajuta la focalizarea atenției și resurselor pentru abordarea problemei. Deși cifrele globale de impact economic sunt adesea citate, cifrele naționale au un impact mult mai mare în prioritizarea strategiilor guvernamentale. Exemplele incluse în această serie subliniază cu eleganță impactul economic profund pe care RAM îl poate avea la nivel național, dacă nu este abordată în regim de urgență. (Larsson S).

RAM necesită coordonare la toate nivelurile- național, regional și global- deoarece RAM nu este limitată de geografie sau granițele pentru oameni sau animale. Creșterea amenințării RAM necesită o abordare comună - O singură sănătate -*One Health*- deoarece antimicrobienele sunt utilizate pentru tratamentul diferitelor infecții atât la oameni, cât și la animale. La nivel global organizațiile implicate sunt: Organizația Mondială a Sănătății, Organizația pentru Alimentație și Agricultură și Organizația Mondială pentru Sănătate Animală. Aceste organizații împreună cu Programul Națiunilor Unite pentru Mediu trebuie să realizeze acțiuni comune pentru scăderea apariției și răspindirii RAM.

RAM va rămâne una dintre amenințările globale pentru sănătate în anii și decadele ce vor urma. Deja costă mii de vieți în fiecare an. Regiunea Europeană nu este ocolită și în cazul în care RAM nu este abordată rapid, va deveni una dintre principalele cauze de deces în Europa și la nivel global. Articolele din această colecție electronică furnizează exemple concrete despre modul în care obiectivele strategice ale planului global de acțiune RAM pot fi operaționalizate în regiune, demonstrând unele succese, dar și subliniind câteva dintre provocări, în special despre schimbarea comportamentului de prescriere și de consum a antibioticelor.

Această colecție electronică va fi utilă în informarea specialiștilor de sănătate publică și a clinicienilor, precum și a factorilor de decizie politică din Regiunea Europeană și sperăm că va încuraja cercetări ulterioare pentru caracterizarea problemei în Europa, precum și apariția de abordări eficiente a acestei probleme urgente de sănătate publică.

Referințe Editoriale

1. The Review on Antimicrobial Resistance, chaired by Jim O'Neill. Final report and recommendations (May 2016). <https://amr-review.org/>
2. World Health Organization. Ten threats to global health in 2019. <https://www.who.int/emergencies/ten-threats-to-global-health-in-2019>
3. World Health Organization . Global Action Plan on AMR. <https://www.who.int/antimicrobial-resistance/global-action-plan/en/>
4. Versporten A et al. Antibiotic use in eastern Europe: a cross-national database study in coordination with the WHO Regional Office for Europe. *Lancet Infect Dis.* 2014 May;14(5):381-7
5. Munita J et al. Mechanisms of Antibiotic Resistance. *Microbiol Spectr.* 2016 Apr; 4(2): 10.1128/microbiolspec.VMBF-0016-2015.
6. Public Health England. Tackling Antimicrobial Resistance 2019-2024. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/773130/uk-amr-5-year-national-action-plan.pdf

Articolele:

Improving awareness and understanding of antimicrobial resistance

Sophie Newitt, Sibyl Anthierens, Samuel Coenen, Danilo Lo Fo Wong, Cristiana Salvi, Richard Puleston, Diane Ashiru-Oredope; Expansion of the 'Antibiotic Guardian' one health behavioural campaign across Europe to tackle antibiotic resistance: pilot phase and analysis of AMR knowledge, *European Journal of Public Health*, Volume 28, Issue 3, 1 June 2018, Pages 437–439, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckx239>

Fabrizio Bert, Maria R. Gualano, Renata Gili, Giacomo Scaioli, Emanuela Lovato, Italo F. Angelillo, Silvio Brusaferrò, Elisabetta De Vito, Giuseppe La Torre, Lamberto Manzoli, Francesco Vitale, Walter Ricciardi, Roberta Siliquini; Knowledge and attitudes towards the use of antibiotics in the paediatric age group: a multicenter survey in Italy, *European Journal of Public Health*, Volume 27, Issue 3, 1 June 2017, Pages 506–512, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckw209>

Enrique Castro-Sánchez, Michiyo Iwami, Raheelah Ahmad, Rifat Atun, Alison H Holmes; Articulating citizen participation in national anti-microbial resistance plans: a comparison of European countries, *European Journal of Public Health*, Volume 28, Issue 5, 1 October 2018, Pages 928–934, <https://doi.org/10.1093/eurpub/cky128>

Strengthening knowledge through surveillance and research

Aoife Fleming, Louise Barry, Stephen Byrne, Michael Prentice; Antimicrobial susceptibility of long term care facility and general practice urine samples in patients 65 years and older: an observational study, *European Journal of Public Health*, Volume 27, Issue 2, 1 April 2017, Pages 307–312, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckw138>

Alexis Sentís, Cristina González, Maria Montero, Milagros Herranz, Carlota Hidalgo, Cristina Campà, Maria Sala, Francesc Macià, Marta Román, Albert Prats-Urbe, Juan Pablo Horcajada, Xavier Castells; Risk of hospital readmission and associated factors after a positive sample for a multidrug-resistant microorganism, *European Journal of Public Health*, , cky262, <https://doi.org/10.1093/eurpub/cky262>

Reducing the incidence of infection

Sarah King, Daniel Tancredi, Irene Lenoir-Wijnkoop, Kelsie Gould, Hailey Vann, Grant Connors, Mary Ellen Sanders, Jeffrey A Linder, Andi L Shane, Dan Merenstein; Does probiotic consumption reduce antibiotic utilization for common acute infections? A systematic review

and meta-analysis, *European Journal of Public Health*, ,
cky185, <https://doi.org/10.1093/eurpub/cky185>

Optimizing the use of antimicrobial agents

Jasper Littmann, Annette Rid, Alena Buyx; Tackling anti-microbial resistance: ethical framework for rational antibiotic use, *European Journal of Public Health*, Volume 28, Issue 2, 1 April 2018, Pages 359–363, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckx165>

Verica Ivanovska, Bistra Angelovska, Liset van Dijk, Milka Zdravkovska, Hubert G Leufkens, Aukje K Mantel-Teeuwisse; Change in parental knowledge, attitudes and practice of antibiotic use after a national intervention programme, *European Journal of Public Health*, Volume 28, Issue 4, 1 August 2018, Pages 724–729, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckx240>

Bahram Mohebbi, Azar Tol, Roya Sadeghi, Mehdi Yaseri, Negar Akbari Somar, Feleke Doyore Agide; The efficacy of social cognitive theory-based self-care intervention for rational antibiotic use: a randomized trial, *European Journal of Public Health*, Volume 28, Issue 4, 1 August 2018, Pages 735–739, <https://doi.org/10.1093/eurpub/cky082>

Developing the economic case

Sofie Larsson, Magdalena Prioux, Tobias Fasth, Anders Ternhag, Johan Struwe, Ulrica Dohnhammar, Lisa Brouwers; A microsimulation model projecting the health care costs for resistance to antibacterial drugs in Sweden, *European Journal of Public Health*, , cky209, <https://doi.org/10.1093/eurpub/cky209>